

**Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

СИЛАБУС

**з дисципліни «Організаційно-економічний механізм»
на отримання третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота.

Викладач курсу – **Маренич Тетяна Григорівна**, д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та аудиту (<http://new.khntusg.com.ua/staff/marenich-tetjana-grigorivna>)

E-mail: oblikua7@khntusg.info

Опис курсу

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з курсів: «Українська мова наукового спілкування», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Теорія управління», «Управління розвитком соціально-економічних систем», «Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях з менеджменту».

Постреквізити – вивчення курсів: «Управління інтелектуальним потенціалом», «Управління інноваціями в аграрній сфері», «Стратегічне управління розвитком підприємницьких структур».

Коротка анотація курсу (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Організаційно-економічний механізм» посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» і буде корисна майбутнім фахівцям при формуванні у них системи теоретичних знань та прикладних навичок щодо формування та функціонування організаційно-економічного механізму діяльності підприємств; сучасного наукового бачення проблем розробки ефективних складових організаційно-економічного механізму підприємств; здатності формувати та обґрунтовувати ефективні елементи організаційно-економічного механізму підприємств. Дисципліна охоплює всі тематичні блоки, що необхідні для формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо організаційно-економічного механізму діяльності підприємств.

Структуру та зміст курсу побудовано на основі узагальнення теоретичних засад організаційно-економічного механізму діяльності підприємств аграрного сектора в ринковій економіці. Опановуючи курс, здобувач вищої освіти має усвідомити сучасну архітектуру організаційно-економічного механізму аграрних підприємств. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має: розуміти, що в умовах високої невизначеності багато видів професійної роботи вимагають наукового підходу до вирішення практичних завдань, залучення сучасних інструментів дослідження до розв'язання проблем зростання ефективності діяльності підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності; усвідомити необхідність застосовувати наукові методи досліджень в економіці та менеджменті; передбачати напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму діяльності підприємств.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

1. Вимоги, завдання та принципи розробки організаційно-економічного механізму діяльності підприємств.
2. Фактори, що впливають на діяльність аграрних підприємств.
3. Сутність організаційно-економічного механізму підприємств.
4. Складові організаційно-економічного механізму підприємств.

5. Показники оцінки ефективності організаційно-економічного механізму підприємств.

6. Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму підприємств, що формуються на макро- та мезорівнях та на рівні підприємства;

вміти:

1. Визначати складові організаційно-економічного механізму, що формуються на макро- та мезорівнях та на рівні підприємства.

2. Розраховувати та аналізувати показники оцінки ефективності організаційно-економічного механізму підприємств.

3. Визначати показники ефективності земельних угідь у сільському господарстві.

4. Оцінювати інноваційний потенціал підприємства.

5. Давати обґрунтовані рекомендації щодо напрямів вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму підприємств.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладання дисципліни «Організаційно-економічний механізм» є формування компетентності щодо оволодіння методами обґрунтування організаційно-економічного механізму функціонування та збалансованого розвитку підприємств; розроблення варіантів управлінських рішень щодо підтримки рівноваги у навколишньому середовищі суспільства.

Завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання курсу, є надання здобувачам вищої освіти наступних можливостей з:

- оволодіння теоретичною базою та методологією формування організаційно-економічного механізму функціонування підприємств;

- аналізування основних понять «економічний механізм» і «організаційно-економічний механізм» та їх застосування при виборі інструментів управління підприємствами;

- розширення і поглиблення знань про розробку архітектури організаційно-економічного механізму функціонування та збалансованого розвитку підприємств;

- формування концептуальних положень організаційно-економічного механізму діяльності підприємств;

- формування складових організаційно-економічного механізму підприємств.

Компетентності:

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності спеціальності:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК06. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

СК09. Здатність поглиблено досліджувати економічні проблеми та самостійно продукувати і вирішувати економічні завдання, пов'язані з функціонуванням і розвитком агропродовольчого сектора в умовах глобального середовища.

Програмні результати навчання. В результаті вивчення курсу здобувачі мають отримати:

РН01. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

РН08. Використовувати сучасний інструментарій економічної науки, інноваційні рішення у процесі дослідження і виявлення закономірностей та проблем функціонування й розвитку агропродовольчого сектора.

Структура курсу:

Тема 1. Теоретичні засади механізмів в економічних дослідженнях.

Поняття механізму та системи в економічних дослідженнях. Види механізмів та їх класифікація. Співвідношення економічного і господарського механізму.

Тема 2. Економічні засади функціонування підприємств АПК.

Поняття підприємства, його складові ланки та умови ефективної роботи в ринковому середовищі. Види підприємств та їх об'єднань. Мікросередовище діяльності підприємств АПК. Макросередовище функціонування підприємств АПК. Фактори, що впливають на діяльність підприємств АПК.

Тема 3. Теоретичні аспекти організаційно-економічного механізму підприємств.

Сутність поняття організаційно-економічного механізму підприємств. Вимоги, завдання та принципи розробки організаційно-економічного механізму підприємств. Складові (елементи) організаційно-економічного механізму підприємств аграрної сфери.

Тема 4. Організаційні складові організаційно-економічного механізму підприємств.

Спеціалізація та концентрація виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Кооперація та інтеграція аграрних підприємств. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств. Форми організації праці. Структура управління в аграрних підприємствах.

Тема 5. Фінансово-кредитне забезпечення аграрних підприємств.

Фінансово-економічні результати діяльності аграрних підприємств. Джерела інвестування сільськогосподарських підприємств. Напрями фінансової стабілізації аграрних підприємств. Сільськогосподарське кредитування. Лізинг та лізингові операції в сільському господарстві.

Тема 6. Матеріально-технічне та ресурсне забезпечення аграрних підприємств.

Стан матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств. Заходи щодо поліпшення матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств. Ефективність використання земельних ресурсів. Робоча сила та людський капітал. Маркетинг та його організація. Управління маркетингом та збутом продукції сільськогосподарських підприємств.

Тема 7. Інноваційний розвиток аграрних підприємств.

Сутність, напрями, принципи інноваційного розвитку підприємств. Чинники, що сприяють або стримують інноваційний розвиток аграрних підприємств. Сутність інноваційного потенціалу підприємств. Елементи інноваційного потенціалу аграрних підприємств. Оцінювання інноваційного потенціалу аграрних підприємств.

Тема 8. Складові організаційно-економічного механізму на рівні підприємства.

Організаційно-економічна основа механізму внутрішньогосподарських відносин. Регулювання внутрішньогосподарських економічних відносин на основі господарського та комерційного розрахунку. Організація матеріального стимулювання працівників. Цінові відносини в умовах комерційного розрахунку. Організація обліку та контролю в умовах комерціалізації.

Тема 9. Оцінка та вдосконалення організаційно-економічного механізму підприємств.

Оцінка ефективності організаційно-економічного механізму підприємств. Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму підприємств, що формуються на макро- та мезорівнях. Основні напрями вдосконалення елементів організаційно-економічного механізму, що формуються на рівні підприємства. Формування ефективного організаційно-економічного механізму підприємств з використанням логістичного інструментарію.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: для заліку – модуль 1 – 50% семестрової оцінки; модуль 2 – 50% семестрової оцінки; для іспиту – модуль 1 – 30 % семестрової оцінки; модуль 2 – 30% семестрової оцінки; іспит – 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>